

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Krzymkowska

Protokolant: p.o. stażysty J. P.

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2014 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w S.**

przeciwko: **J. B.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego **J. B.** na rzecz powoda **(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w S.** kwotę: **168.411,75 zł** (sto sześćdziesiąt osiem tysięcy czterysta jedenaście złotych 75/100) wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty: 162.759,75 zł od dnia 15 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. kosztami postępowania obciąża pozwanego i z tego tytułu:
 - a) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę: 15.038,00 zł;
 - b) Nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę: 199,10 zł.

SSO K. K.

UZASADNIENIE

Powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. w P. w pozwie wniesionym 15 kwietnia 2013 r. domagał się zasądzenia od pozwanego – J. B., kwoty 168.411,75 zł z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powód domagał się także zapłaty kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że 30.10.2012 wniósł do tut. Sądu pozew w postępowaniu nakazowym, domagając się zapłaty od (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. kwoty 162.759,75 zł tytułem nieuiszczonej należności wynikającej z zawartej między stronami umowy o roboty budowlane. Umowa stanowiąca podstawę roszczenia zawarta została 30.11.2011, tj. w czasie, gdy funkcję prezesa zarządu spółki (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. sprawował pozwany.

Na podstawie prawomocnego nakazu zapłaty wydanego przez tut. Sąd 13.12.2012 w sprawie o sygn. IX GNc 1397/121, powód 13.03.2013 r. złożył wniosek o wszczęcie egzekucji do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Trzciance K. B., który wszczął egzekucję pod sygn. akt KM 363/13.

Komornik pismem z dnia 29.03.2013 r., poinformował powoda, że egzekucja prowadzona przeciwko spółce, której jedynym członkiem zarządu jest pozwany, okazała się bezskuteczna.

Pozwany w swojej odpowiedzi na pozew potwierdził, że jako (...) Budownictwo Sp. z o.o. zawarł z powodem 30.11.2011 umowę o roboty budowlane oraz fakt wydania ww. nakazu zapłaty.

Pozwany zaprzeczył jednak, aby w sprawie zaszyły przesłanki uzasadniające odpowiedzialność pozwanego na podstawie przepisu art. 299 § 1 k.s.h. wskazując przy tym szereg kontraktów zawartych w okresie 2011-2012 oraz wykonywania przez (...) Budownictwo Sp. z o.o. prac budowlanych o wartości 2.349.081,93 zł.

Pozwany podał, że podjęte przez (...) Budownictwo Sp. z o.o. działania zmierzające do pozyskania innych, nowych zleceń, nie dały rezultatu, zarząd tej spółki podjął decyzję o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku, albowiem firma utraciła płynność finansową. Postanowieniem z 1.10.2012 Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości (...) Budownictwo Sp. z o.o., lecz Sąd II instancji uchylił to postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Zdaniem pozwanego, w przypadku realizacji opisanych w odpowiedzi na pozew umów i uzyskania przez (...) Budownictwo Sp. z o.o. wynagrodzenia z tego tytułu (...) Budownictwo Sp. z o.o. nie utraciłaby płynności finansowej i byłaby w stanie wywiązać się ze swojego zobowiązania względem powoda. Jednakże nierzetelność kontrahentów doprowadziła (...) Budownictwo Sp. z o.o. do trwałej utraty równowagi finansowej, co spowodowało konieczność złożenia wniosku o upadłość.

Pozwany podał, że (...) Budownictwo Sp. z o.o. posiada, na dzień wniesienia odpowiedzi od pozew, majątek o wartości 206.361,34 zł, na który składają się wierzytelności przyszłe, pieniężne z tytułu zabezpieczenia należytego wykonania umów o roboty budowlane na kwotę 152.637,82 zł wobec J. (...) J. G. Przedsiębiorstwo Budowlane w P. na kwotę 490 zł, Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu na kwotę 8369,40 zł, (...) s.a. w upadłości likwidacyjnej w W. na kwotę 17.198,87 zł, Przedsiębiorstwa (...) S.A. w P. na kwotę 39893,35 zł oraz Zakładu (...) w M. na kwotę 86686, 20 zł. Istotny składnik majątku ma też stanowić wierzytelność pieniężna – wynagrodzenie za wykonane roboty budowlane wobec Przedsiębiorstwa (...) S.A. w P. na kwotę 51573,52 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód jest przedsiębiorcą, który prowadzi działalność gospodarczą w zakresie budownictwa. Pozwany jest członkiem zarządu spółki (...) Sp. z o.o. w K. od początku jej istnienia, tj. od 2010 r.

bezsporne, a nadto dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda kserokopie: informacja opowiadająca odpisowi aktualnemu z KRS powódki (k.11) zeznania pozwanego (k. 169 i 171).

Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, IX Wydziałem Gospodarczym, toczyło się postępowanie w sprawie o sygnaturze akt IX GNc 1397/12 na skutek pozwu w postępowania nakazowym, wniesionego przez powoda przeciwko (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. 30.10.2012.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym z 13.12.2012 w sprawie o sygnaturze akt IX GNc 1397/12 , tut. Sąd nakazał (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. zapłacić na rzecz powoda kwotę 162.759.75 zł wraz z odsetkami od 6.02.12 do dnia zapłaty oraz kwote 9252 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Nakaz ten uzyskał klauzulę wykonalności 27 lutego 2013.

bezsporne, a nadto dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda kserokopie: nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygn. akt IX GNc 1397/12 z 13.12.2012 r. (k. 5), akta sprawy IX GNc 1397/12 załączone do niniejszej sprawy.

Umowa stanowiąca podstawę roszczenia zawarta została 30.11.2011, tj. w czasie, gdy funkcję prezesa zarządu spółki (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. sprawował pozwany. Przedmiotem umowy było wykonywanie specjalistycznych robót budowlanych na terenie oczyszczalni ścieków w G.. (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. miała zapłacić powódce

należność wynikającą z rzeczonyj umowy wiosną 2012. Przyczyną braku zapłaty był brak zapłaty ze strony generalnego wykonawcy – (...) S.A. w W. (obecnie w upadłości likwidacyjnej).

Wierzytelność powoda wynika z faktury VAT nr (...) z 21.12.2011 wystawionej spółce (...) Sp. z o.o. w K. na kwotę 162.759,75 zł, płatną przelewem w ciągu 45 dni. Powód przedłużył spółce (...) Sp. z o.o. w K. termin płatności tej faktury, ale gdy jego zarząd dowiedział się, że spółka ta otrzymała ww. kwotę od generalnego wykonawcy, a pozwany ten fakt potwierdził, skierował sprawę na drogę sądową.

dowód – zeznania członka zarządu powoda – W. M. (k. 170), zeznania pozwanego (k. 171), poświadczone za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda kserokopia faktury VAT nr (...) z 21.12.2011 (k. 16 akt sprawy IX GNc 1397/12 załączone do niniejszej sprawy)

Na podstawie prawomocnego nakazu zapłaty wydanego przez tut. Sąd, powód, 15.03.2013 r. złożył wniosek o wszczęcie egzekucji do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Trzciance, K. B., który wszczął egzekucję pod sygn. akt KM 363/13.

Komornik pismem z 9.05.2013, poinformował powoda, że egzekucja prowadzona przeciwko spółce, której członkiem zarządu jest pozwany, okazała się bezskuteczna i należało postępowanie egzekucyjne umorzyć.

bezsporne, a nadto dowód – postanowienie z 9.05.2013 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Trzciance, K. B., sygn. akt KM 363/13, (k. 27 akt egzekucyjnych).

(...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. nie posiada majątku ruchomego ani nieruchomości; Brak jest również niespornych, wymagalnych lub aktualnie możliwych do ściągnięcia wierzytelności.

Dowód - zeznania pozwanego (k. 171).

Od 30 kwietnia 2011 poziom wskaźników bieżącej płynności finansowej (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. przybierał wartość poniżej bezpiecznych norm wskazując na utratę płynności finansowej przez tę spółkę. Spółka nie regulowała swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych co najmniej od 15 czerwca 2011, którego to dnia ziściła się wobec (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. przesłanka ogłoszenia upadłości określona w art. 11 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego. (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. przekroczyły wartość majątku 30 kwietnia 2011; tego też dnia ziściła się przesłanka do ogłoszenia upadłości określona w przepisie art. 11 ust. 2 Prawa upadłościowego i naprawczego. Termin zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. winien przypadać na 15 maja 2011.

Pozwany wniosek o ogłoszenie upadłości (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. złożył 14 sierpnia 2012.

Dowód – opinia biegłego (k. 253-254), zeznania pozwanego (k. 171).

Zaprzestanie płacenia długów przez (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. miało charakter trwały. Przyszłe spodziewane przez (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. zyski nie wpłynęły na termin konieczny dla zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości tej spółki.

Dowód – pisemne uzupełnienie opinii biegłego(k. 294v), ustne wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie (k. 306).

Oceniając materiał dowodowy, Sąd uznał za wiarygodne zgromadzone w sprawie dokumenty. Nie wykazują one śladów podrobienia czy przerobienia, a ich treść i autentyczność nie były kwestionowane przez strony w trakcie procesu. Dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia w nich zawarte (art. 245 k.p.c.), a dokumenty urzędowe (w tym akta egzekucyjne oraz postępowania nakazowego wobec dłużnej spółki) stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Pozwany przedłożył za odpowiedzią na pozew szereg dokumentów prywatnych świadczących o zawarciu kilku umów w okresie 2011-2012. Nie odmawiając tym dowodom wiarygodności, przywołać trzeba opinię biegłego wyrażoną w trakcie ustnych wyjaśnień, że nie spotkała się z taką sytuacją, badając dokumenty załączone do niniejszej sprawy, aby

była realizowana umowa przez rzeczoną spółkę, za który miałyby ona uzyskać płatności, tylko nie wystawiła jeszcze faktury. (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. wystawiło fakturę, to ten składnik majątku w postaci wierzytelności winien pojawić się w jej księgach rachunkowych. Z uwagi na brak tego typu okoliczności biegła nie uwzględniła powołanych w odpowiedzi na pozew umów jako dowodów na istnienie majątku spółki przy ocenie kondycji finansowej tejże spółki jak i przesłanek z przepisu art. 11 Prawa upadłościowego i naprawczego (por. k. 306-307).

Sąd uznał za wiarygodny w części dowód z przesłuchania pozwanego. Wszak pozwany potwierdził zasadniczą część twierdzeń powoda – tj. dotycząca zawarcia umowy, wydania nakazu zapłaty, członkostwa w zarządzie dłużnej spółki. Ta część zeznań pozwanego zgodna jest z twierdzeniami powoda i przedstawionymi w sprawie dokumentami i zauważyć należy, że dotyczyły one faktów, które zaistnienie nie uchyliłoby odpowiedzialności pozwanego.

Pozostała część zeznań pozwanego co do okoliczności związanych z istnieniem majątku spółki (...), w szczególności z jej wierzytelnościami, wobec braku przedstawienia odpowiednich dowodów z dokumentów na potwierdzenie tych twierdzeń, nie zasługiwała na wiarę. Tym bardziej, że twierdzenia pozwanego i przedstawione przez niego dokumenty pod tym kątem były analizowane przez biegłą sądową w niniejszej sprawie.

W pełni wiarygodny dla Sądu był zeznający za powoda, jego członek zarządu – W. M., który logicznie, spójnie i konsekwentnie potwierdził główne twierdzenia pozwu oraz podał, że powód prolongował spłatę zadłużenia spółce (...) Sp. z o.o. w K., ale nie doszło ostatecznie do zapłaty.

Za przydatną do rozstrzygnięcia sprawy i wiarygodną należało uznać pisemną opinię biegłego sądowego mgr A. P., uzupełnioną również odpowiedziami na uwagi pozwanej (k. 294-295) oraz ustnie na rozprawie w dniu 3 września 2014.

Przystępując do oceny opinii biegłego należy podkreślić, iż w postępowaniu cywilnym dowód w postaci opinii biegłego podlega ocenie na równi z innymi dowodami, a strony są uprawnione do podważania mocy dowodowej opinii biegłych za pomocą wszystkich dostępnych i przewidzianych przez prawo środków dowodowych.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z 7 listopada 2000 roku (sygn. akt: I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4 poz. 64) opinia biegłego podlega ocenie – przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. – na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2002 roku, V CKN 1354/00).

Kierując się powyższymi wytycznymi i biorąc pod uwagę pozostały materiał dowodowy sprawy Sąd uznał za przekonującą i w konsekwencji mającą zasadnicze znaczenie dla definitywnego rozstrzygnięcia sprawy opinię ww. biegłego. Należy zauważyć, że biegły ten dysponuje odpowiednią wiedzą dla sporządzenia przedmiotowej opinii i składania w tym zakresie zeznań, czego strony nie kwestionowały. Sąd nie miał zatem żadnych zastrzeżeń do metody jej opracowania. Przedmiotowa opinia jest rzetelna, fachowa i czyni zadość postawionej tezie dowodowej. Wnioski końcowe pisemnej opinii zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, kategoriyczny i zostały dostatecznie umotywowane. Nadto konkluzja opinii została wsparta pisemnym ale także ustnym wyjaśnieniem opinii na rozprawie.

Zarzuty przedstawione przez stronę pozwaną były w ocenie Sądu bezzasadne. Wszak biegły słusznie wskazał, że samo zawarcie umowy do momentu otrzymania świadczenia drugiej strony, przy najniższym możliwym kapitale zakładowym spółki z o.o. obarczone było ogromnym ryzykiem. Biegły wskazał, również na brak współpracy pozwanego w zakresie dostarczenia wycen składników majątku spółki (...) Sp. z o.o. w K., oraz fakt, że przeszacowanie do poziomu cen rynkowych poprzez podwyższenie wartości w stosunku do księgowej wartości składników majątku dotyczy najczęściej nieruchomości, ruchomości, udziałów lub akcji. Natomiast w skład majątku (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. wchodziły głównie należności (przeważnie przeterminowane i wątpliwe). Co istotne, po tych pisemnych wyjaśnieniach, pozwany, na ustnym wyjaśnieniu opinii na rozprawie, kontynuował wątki o których mowa w jego

piśmie stanowiącym zarzuty do opinii, niemniej biegły uzasadnił przekonująco swoje stanowisko i odesłał do swojej pisemnej opinii.

W konsekwencji Sąd przyznał powyższej opinii przymiot pełnej wiarygodności, nie znajdując podstaw do podważania jej wartości dowodowej i do konieczności przeprowadzania dowodu z opinii innych biegłych tej samej specjalności. Powołanie kolejnego biegłego w ocenie Sądu powodowałoby dodatkowe koszty i nieuzasadnione przedłużenie postępowania. Skoro zaś z utrwalonego orzecznictwa sądów powszechnych wynika, że samo wydanie negatywnej opinii dla jednej ze stron, nie oznacza konieczności powołania dowodu z kolejnego biegłego tej samej specjalności, na te same okoliczności co poprzednio, Sąd nie znalazł przyczyn - wobec opisanych jednoznacznych i kategoriowych wniosków biegłego - dla uwzględnienia tego wniosku i go oddalił (zamiast wielu zob. wyrok SA w Poznaniu z 9 grudnia 2010 r., I ACa 951/10, LEX nr 898669).

Sąd oddalił, w myśl przepisu art. 217 § 2 k.p.c., wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy jako spóźniony. Jak podała bowiem biegła A. P., po dokonaniu analizy zawartości akt postępowania, przekazanych jej, 3 stycznia 2014 zwróciła się do pozwanego z wnioskiem o przekazanie na potrzeby opracowania opinii między innymi wyceny składników majątkowych spółki (...) Sp. z o.o. w K. dokonywanych w latach 2010-2012, czego pozwany jednak nie uczynił (k. 295). Nie uzasadniając ani usprawiedliwiając swojego postępowania, pozwany wniósł po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu analizy ekonomicznej i rachunkowości, o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy celem ustalenia rynkowej wartości składników majątkowych spółki, nie wskazując wyczerpująco i przekonywująco dlaczego potrzeba powołania tego dowodu wyniknęła dopiero teraz (k. 307), skoro biegły zwracał się do pozwanego o ww. dokumenty. Zatem ewentualna potrzeba powołania tego dowodu wyniknęła dużo wcześniej.

Poza tym wniosek ten podlegał oddaleniu, w myśl art. 227 k.p.c., jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy, a to ze względów wynikających z przeprowadzonej wcześniej opinii biegłego. Biegła wskazała, że w skład majątku (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. wchodziły głównie wierzytelności (przeważnie przeterminowane i wątpliwe), natomiast sam pozwany potwierdził, że rzeczona spółka nie posiada nieruchomości ani ruchomości, zatem nie jest jasne, co poza tymi wskazanymi i niekwestionowanymi przez stronę przeciwną wierzytelnościami, miało być przedmiotem oceny rzeczoznawczej.

Sąd zważył co następuje:

Wniesionym w niniejszej sprawie pozwem powód dochodził od pozwanego zapłaty kwoty 168.411,75 zł z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, swoje roszczenie wywodząc z treści art. 299 k.s.h. statuującego subsydiarną odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania.

Zgodnie z art. 299 § 1 k.s.h. jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Przepis art. 299 k.s.h. chroni wierzycieli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, ustanawiając subsydiarną odpowiedzialność odszkodowawczą członków zarządu obok odpowiedzialności samej spółki.

Celem wspomnianej regulacji jest zagwarantowanie wierzycielom spółki dodatkowej ochrony w wypadku, gdyby egzekucja wszczęta przeciwko spółce nie doprowadziła do zaspokojenia ich wierzytelności z powodów zawinionych przez członków zarządu spółki.

Ten charakter odpowiedzialności członków zarządu wyraża się tym, że stają się oni odpowiedzialni względem wierzyciela spółki dopiero z chwilą, gdy egzekucja przeciwko spółce za jej zobowiązania wobec wierzyciela, okaże się bezskuteczna.

W analizowanej sprawie bezspornym było, że pozwany pełni od 2010 roku funkcję członka zarządu spółki (...) Sp. z o.o. w K..

Pozwany był więc członkiem zarządu spółki w chwili powstania wierzytelności powoda, w stosunku do powódki, co nastąpiło w związku z wykonywaniem umowy z 30.11.2011 oraz wystawieniem faktury VAT nr (...) z 21.12.2011 wystawionej spółce (...) Sp. z o.o. w K. na kwotę 162.759,75 zł, płatną przelewem w ciągu 45 dni.

Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało przyjęcie odpowiedniego rozkładu ciężaru dowodu oraz zweryfikowanie twierdzeń stron w kontekście przedłożonych przez nie w toku sprawy dowodów.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia danego faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Dokonując wykładni art. 299 §1 k.s.h. należy stwierdzić, że wierzyciel (powód) w procesie toczącym się przeciwko członkowi zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością musi wykazać zaistnienie dwóch przesłanek: po pierwsze faktu niezaspokojenia jego wierzytelności przysługującej mu w stosunku do spółki, a po drugie – bezskuteczność egzekucji powyższej wierzytelności, prowadzonej przeciwko spółce.

Należało mieć przy tym na uwadze, iż odpowiedzialność członków zarządu konstruowana przez wspomniany przepis nie jest odpowiedzialnością bezwzględną. Samo spełnienie przesłanek określonych w art. 299 § 1 k.s.h. nie przesądza jeszcze o odpowiedzialności pozwanego członka zarządu. Pozwani członkowie zarządu dłużnej spółki mogą bronić się wykazując, iż zaszły przesłanki wyłączające ich odpowiedzialność wskazane w art. 299 §2 k.s.h.

Ciężar dowodu zostaje w tym przypadku przerzucony na stronę pozwaną i to ona musi wykazać zaistnienie okoliczności ekskulacyjnych.

Zatem odpowiedzialność odszkodowawcza członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uzależniona jest od wykazania przez wierzyciela jedynie istnienia zobowiązania spółki oraz bezskuteczności egzekucji z majątku spółki (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 r. III CZP 72/08, OSNC 2009/2/20). Zarówno powstanie szkody, rozumianej jako obniżenie potencjału finansowego spółki a nie bezpośredni uszczerbek w majątku wierzyciela, jak i inne przesłanki odpowiedzialności: tj. wina i związek przyczynowy pomiędzy tak rozumianą szkodą a zachowaniem członków zarządu spółki, funkcjonują na zasadzie domniemania ustawowego. Dlatego dowody na okoliczności opisane w art. 299 § 2 k.s.h. muszą przedstawić członkowie zarządu – czyli w tym wypadku pozwany.

Do powstania przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. (poprzednio art. 298 § 1 Kodeksu handlowego) odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nieodzowne jest więc dysponowanie przez wierzyciela spółki tytułem egzekucyjnym stwierdzającym istnienie wobec niego zobowiązania spółki i udowodnienie, że egzekucja tego zobowiązania przeciwko spółce okazała się bezskuteczna (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99, OSNC 1999, nr 12, poz. 203).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należało zważyć, iż powód dysponował tytułem egzekucyjnym przeciwko (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. - prawomocnym nakazem zapłaty tut. Sądu wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. akt IX GNc 1397/12 z 13.12.2012.

Tym samym należało uznać, iż powód wypełnił obowiązek należytego wykazania swojej wierzytelności wobec dłużnej spółki.

Powód wykazał także, że egzekucja tej należności prowadzona przeciwko wyżej wymienionej spółce okazała się bezskuteczna.

Wynika to z postanowienia z 9.05.2013 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Trzciance, K. B., który wszczął egzekucję pod sygn. akt KM 363/13 informującego, że egzekucja prowadzona przeciwko jest bezskuteczna.

Powód wskazał przy tym w pozwie, że prowadzona przez komornika egzekucja okazała się bezskuteczna, a okoliczności tej pozwany nie kwestionował. Pozwany wręcz przyznał, że spółka (...) Sp. z o.o. nie posiada majątku ruchomego ani nieruchomości, nie prowadzi żadnej działalności operacyjnej, nie ma żadnych środków finansowych, ale posiada jedynie wierzytelności na łączną kwotę ponad 200.000 zł (k. 171).

Posiłkując się wnioskami biegłego z dziedziny analizy ekonomicznej i rachunkowości, Sąd stwierdza, że samo zawarcie umowy i przystąpienie do jej realizacji nie wpływa na dokonaną przez biegłego ocenę płynności finansowej i nie może zostać przy niej uwzględnione, zwłaszcza, gdy dotyczy to m.in. umowy o wartości brutto 1656846,69 zł przy kapitale zakładowym wykonawcy - spółki (...) Sp. z o.o. - 5000 zł.

Co do zasady należałoby więc uznać, iż pozwany odpowiada za zobowiązanie spółki (...) Sp. z o.o., której był członkiem zarządu, stwierdzone dołączonym do pozwu tytułem egzekucyjnym - wspomnianym nakazem zapłaty.

Trzeba mieć również na względzie, iż pozwany nie wykazał istnienia przesłanek egzoneracyjnych, o których mowa w art. 299 § 2 k.s.h.

Zgodnie z tym przepisem wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej członka zarządu może nastąpić gdy:

- zgłoszenie wniosku o upadłość spółki nastąpiło we właściwym czasie,
- niezgłoszenie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego nastąpiło bez winy członka zarządu,
- mimo nie zgłoszenia we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości, wierzyciel spółki nie poniósł szkody.

Wykazanie zaistnienia chociażby jednej z przytoczonych przesłanek, obciąża przy tym pozwanego członka zarządu, gdyż to on wywodzi z nich korzystne dla siebie skutki prawne.

Pozwany w swojej odpowiedzi na pozew opisał szereg umów zawartych przez (...) Budownictwo Sp. z o.o., stwierdzając, że pozyskanie wynagrodzeń z tytułu wykonanych zobowiązań, dzięki czemu (...) Budownictwo Sp. z o.o. nie utraciłaby płynności finansowej i byłaby w stanie wywiązać się ze swojego zobowiązania względem powoda.

Abstrahując już od tego, że zdaniem biegłego, którego opinii Sąd podziela, posiadanie wierzytelności, nawet wymagalnych, ale zasadniczo niepewnych, nie stanowi o uzyskaniu płynności finansowej, to zauważyć należy, że zgodnie z przepisem art. 11 ust. 1 Ustawy z 28 lutego 2003 Prawo upadłościowe i naprawcze - dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Fakt braku zapłaty faktury VAT, będącej podstawą wystawienia tytułu egzekucyjnego wobec dłużnej spółki, której członkiem zarządu jest pozwany był bezsporny, natomiast biegły wykazał w opinii, że ww. spółka nie regulowała swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych co najmniej od 15 czerwca 2011, kiedy to ziścił się zdaniem biegłego termin z art. 21 ust. 1. ww. ustawy na zgłoszenie upadłości.

Jeśli zaś wziąć pod uwagę, że zgodnie z przepisem art. 11 ust. 2 Ustawy z 28 lutego 2003 Prawo upadłościowe i naprawcze - dłużnika będącego osobą prawną (...) uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje, to stwierdzić trzeba po przeanalizowaniu opinii biegłego sporządzonej do niniejszej sprawy, że od 30 kwietnia 2011 poziom wskaźników bieżącej płynności finansowej (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. przybierał wartość poniżej bezpiecznych norm wskazując na utratę płynności finansowej przez tę spółkę.

Skoro zaś, zgodnie z przepisem art. 21 ust. 1 ww. ustawy dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie ów wniosek, a obowiązek ten, w myśl

przepisu art. 21 ust. 2 ww. ustawy ciążył na pozwanym, jako członku zarządu (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K., to pozwany winien swój wniosek złożyć najpóźniej 15 maja 2011, a nie w sierpniu 2012.

Umowa stron została bezspornie zawarta 30 listopada 2011, natomiast wierzytelność wynikająca z jej wykonania przez powoda, która była podstawą wystawienia wspomnianego nakazu zapłaty wobec (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. powstała na początku 2012 roku.

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 lipca 2013, I CSK 646/12, w którym stwierdzono, że: „Członek zarządu odpowiada natomiast na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., gdy przez niezłożenie wniosku w terminie doprowadził do powstania nowych niezaspokojonych zobowiązań spółki, które nie powstałyby gdyby wniosek o upadłość został złożony we właściwym czasie. Wierzyciel powstałego w takich okolicznościach zobowiązania spółki ponosi szkodę, gdyż na skutek takiego zachowania członka zarządu nie miałby tego prawa wobec spółki, a tym samym nie mogłoby powstać jego roszczenie wynikające z omawianego unormowania (wyrok SN z 4 lipca 2013, I CSK 646/12, LEX nr 1365595)” Należy więc wskazać, że wierzytelność powoda wobec spółki (...) sp. z o.o. stanowiła właśnie owe nowe, niezaspokojone zobowiązanie wobec powódki, gdyż powstała przed terminem wyznaczonym przez biegłego jako właściwy, ustawowy, termin na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K.. W konsekwencji pozwanemu można przypisać odpowiedzialność z art. 299 § 1 k.s.h. Przeto, jeśli wniosek o ogłoszenie upadłości zostałby złożony w obowiązującym terminie, to wierzytelność powoda w kwocie 162759,75 zł nie powstałaby. Na taką konkluzję wskazuje również biegła P. w swojej opinii (k. 246v).

Gdyby zaś pozwany wystąpił o upadłość (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. we właściwym czasie, to tym samym nie mogłoby powstać w tym zakresie roszczenie powoda wobec pozwanego jako członka zarządu spółki określone w art. 299 § 1 k.s.h. W razie zgodnego z prawem zachowania pozwanego, powód nie miałby w ogóle wierzytelności, a skoro ją nabył na skutek zaniechania członka zarządu i jej wyegzekwowanie okazało się niemożliwe, to poniósł szkodę, co z kolei uzasadniało powództwo co do zasady (por. uzasadnienie wyroku SN z 4 lipca 2013, I CSK 646/12, LEX nr 1365595).

Opierając się na przytoczonych argumentach należało uznać, że pozwany nie wykazał w trakcie procesu istnienia wskazanych w art. 299 § 2 k.s.h. przesłanek egzoneracyjnych, na które się powoływał.

Stosownie zaś do art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności.

Sąd stwierdził po przeprowadzeniu postępowania, że powód nieprawidłowo domagał się odsetek ustawowych od kwoty kosztów procesu 5652 zł zasądzonych przedmiotowym nakazem zapłaty.

Sąd Okręgowy, w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 marca 2007 r. III CSK 352/06, zgodnie z którym odpowiedzialność członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 k.s.h. obejmuje również koszty procesu zasądzone w tytule egzekucyjnym wydanym przeciwko spółce.

Nie oznacza to jednak, że powód może żądać od członka zarządu odsetek od kosztów postępowania zasądzonych wobec dłużnej spółki. Członek zarządu odpowiada za zobowiązania spółki, natomiast podstawą roszczenia wobec pozwanego był nakaz zapłaty, w którym brak było orzeczenia o odsetkach od kosztów postępowania zasądzonych owym nakazem. W tym zakresie zatem nie powstało jakiegokolwiek zobowiązanie o świadczenie uboczne pozwanego wobec dłużnej spółki. Co za tym idzie, pozwany nie mógł być jako członek zarządu tejże dłużnej spółki, odpowiedzialny solidarnie za nieistniejące zobowiązanie o zapłatę odsetek od kosztów postępowania. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przywołany wyżej przepis art. 481 § 1 k.c. nie ma zastosowania do świadczeń pieniężnych zasądzonych prawomocnym orzeczeniem o kosztach procesu (uchwała SN z 20 maja 2011 r., III CZP 16/11, OSNC 2012/1/3).

Zaznaczyć także trzeba, że pełnomocnik powoda nie podał podstawy faktycznej i prawnej domagania się od pozwanego zasądzonych w rzeczonym nakazie kosztów.

W tym zakresie powództwo należało oddalić, o czym Sąd orzekł w pkt. 2 sentencji wyroku.

O kosztach procesu, Sąd orzekł w punkcie 3a. wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

W związku z tym, że pozwany przegrał spór w całości winien zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu, na które składają się: uiszczona opłata od pozwu w kwocie 8421 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 zł wynikające z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) (Dz.U.02.163.1348 ze zm.), to jest w granicach stawki minimalnej, opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz uiszczoną zaliczkę na poczet opinii biegłego w kwocie 3000 zł (k. 122).

W punkcie 3b sentencji wyroku Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Poznaniu kwotę 199,10 zł, w związku z postanowieniami tut. Sądu z 3.09.2014 (k. 310) i 17.09.2014 (k. 316) w przedmiocie wynagrodzenia biegłego. Strony uiściły łącznie kwotę 6000 zł, natomiast łączne koszty sporządzenia opinii biegłego oraz jego stawienia na rozprawie 3.09.2014 wyniosły 6199,10 zł. Różnicę tych dwu kwot – tj. 199,10 zł, zgodnie z zasadami obciążania kosztami procesu winien uiścić pozwany.

SSO Katarzyna Krzymkowska